

ผลของการมีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อการเห็นคุณค่า
ในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ

นางวิมลพรรณ นิธิพงศ์

ศูนย์วิทยพัธพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของผลการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

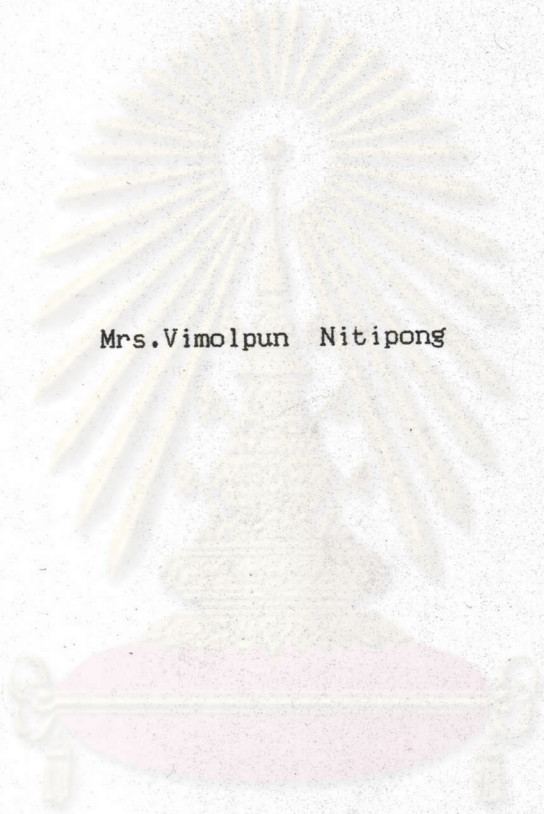
พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-632-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018408 i17158771

EFFECTS OF THE PARTICIPATION IN SELF-HELP GROUP ON
SELF-ESTEEM AND ACTIVITY OF THE ELDERLY

Mrs.Vimolpun Nitipong

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Nursing Administration Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-581-632-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการมีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง
และ การปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ
โดย นางวิมลพรรณ นิธิพงศ์
ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล (เดิมเป็นภาควิชาพยาบาลศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

ดร.ถาวร วัชรภักย์

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ดร.ประนอม โอทกานนท์

.....ประธานกรรมการสอบ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

ดร.จินตนา ยูนิพันธ์

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนิพันธ์)

ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ)

วิมลพรรณ นิธิพงศ์ : ผลของการมีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อการเห็นคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ (EFFECTS OF THE PARTICIPATION IN SELF-HELP GROUP ON SELF-ESTEEM AND ACTIVITY OF THE ELDERLY) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.จินตนา ญนิตพันธ์, 139 หน้า. ISBN 974-581-632-9

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุก่อนและหลังการมีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเอง และเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุระหว่างกลุ่มที่มีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเองกับกลุ่มที่ไม่มีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเอง ตัวอย่างประชากรเป็นผู้สูงอายุซึ่งเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุของวิทยาลัยพยาบาลราชชนนรี ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ จำนวน 40 คน จัดเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการจับคู่ตามอายุ เพศ การศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ จำนวน 20 คู่ กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ โปรแกรมการจัดกลุ่มช่วยเหลือตนเองแบบสัมภาษณ์การเห็นคุณค่าในตนเอง และการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุของตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลอง ภายหลังจากทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยที่ค่าเฉลี่ยของการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง หลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 53.65 (คะแนนเต็ม 60 คะแนน) ซึ่งอยู่ในระดับสูงและค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ หลังการทดลองมีค่าเท่ากับ 74.25 (คะแนนเต็ม 88 คะแนน) ซึ่งอยู่ในระดับสูง
2. ค่าเฉลี่ยคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นั่นคือผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเอง จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรม สูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือตนเอง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชา
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C143787 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : SELF-HELP GROUP/SELF-ESTEEM/ACTIVITY

VIMOLPUN NITIPONG : EFFECTS OF THE PARTICIPATION IN SELF-HELP GROUP ON SELF-ESTEEM AND ACTIVITY OF THE ELDERLY. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D., 139 PP. ISBN 974-581-632-9

The purposes of this quasi-experimental research were to compare self-esteem and activities of the elderly before and after their participation in self-help group and to compare self-esteem and activities of the elderly between the elderly who had and had not participated in the self-help group. Research samples consisted of 40 members of the Aging Club at Ratchaburi Nursing College selected by established criteria. These samples were divided into an experimental group and a control group by matched pairs identified by age, sex, education, marital status and income. The experimental group participated in self-help group. Research instruments, developed by the researcher were the self-help program, the interview questionnaires on self-esteem and the activities of the elderly.

Major findings were as followed.

1. The mean of self-esteem and the activities of the elderly in the experimental group after the experiment were statistically significant higher, at the .001 level, than before the experiment. The mean of self-esteem of the elderly in the experimental group after the experiment was at the high level ($\bar{X} = 53.65$, total score = 60). While the mean of the activities of the elderly after the experiment was at the high level ($\bar{X} = 74.25$, total score = 88).

2. The mean of the self-esteem and the activities of the elderly in the experimental group were statistically significant higher than those of the elderly in the control group, at the .001 level.

ภาควิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต ลายมือชื่อนิติดี
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปีการศึกษา 2534 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถของ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา มุณีพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ช่วยให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และที่สำคัญคือกำลังใจที่อบอุ่นซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จสมบูรณ์ หากปราศจากรองศาสตราจารย์ ดร.วรรณมา บุรณรัชติ ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำเป็นอย่างดี ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลราชบุรี ได้อนุญาตให้ทำการวิจัยครั้งนี้ ตลอดจนหัวหน้าฝ่ายวิชาการ คณาจารย์วิทยาลัยพยาบาลราชบุรี ผู้ช่วยวิจัยและผู้สูงอายุทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือและให้กำลังใจเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งสำหรับผู้ที่ผลักดันให้เกิดความอดทนและมีกำลังใจ เพื่อทำวิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คือ พ่อ.(พิเศษ) นพ.วิษเชาว์ สุทธิพงษ์ ซึ่งเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ตรงของผู้สูงอายุ นพ.วีรพล คณ.วีรลพัชร นิธิพงษ์ อาจารย์โกสุม เศรษฐราชวงศ์ อาจารย์วิมลภา ทนุรักษ์ดี ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ และทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณประยชนที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้แก่บิดา มารดา และคณาจารย์ที่เคารพรักทุกท่าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

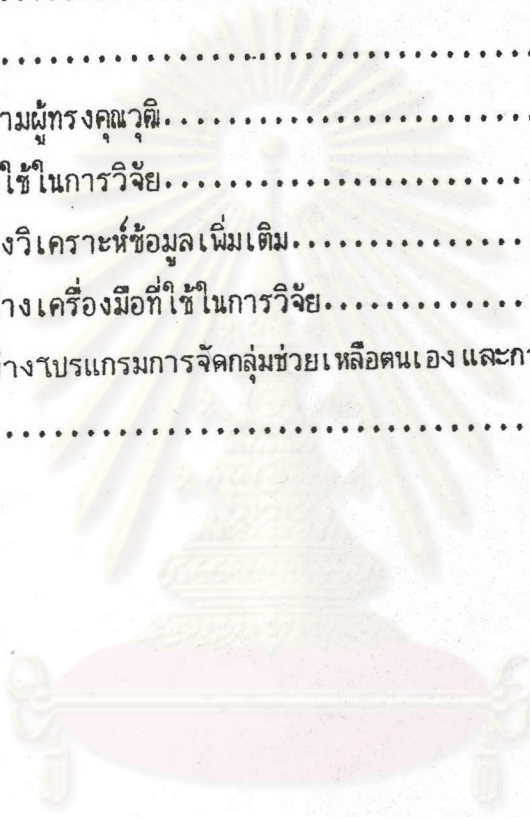
วิมลพรรณ นิธิพงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
แนวเหตุผลและสมมุติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	7
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
3. วิธีดำเนินการวิจัย	60
ประชากรและตัวอย่างประชากร	60
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูล	70
4. ผลวิเคราะห์ข้อมูล	71
5. สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย	82
สรุปผลการวิจัย	85
อภิปรายผลการวิจัย	87
ข้อเสนอแนะ	94

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	111
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	117
ภาคผนวก ค ตารางวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติม.....	120
ภาคผนวก ง ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	123
ภาคผนวก จ ตัวอย่างโปรแกรมการจัดกลุ่มช่วยเหลือตนเอง และการประเมินผล	127
ประวัติผู้วิจัย.....	139

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สถานการณ์ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เป็นรายคู่.....	61
2	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส.....	72
3	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนก ตามระดับการศึกษา รายได้.....	73
4	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและ หลังการทดลอง จำแนกตามระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	74
5	จำนวนและร้อยละของตัวอย่างประชากรในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและ หลังการทดลอง จำแนกตามระดับการปฏิบัติกิจกรรม.....	75
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรม ของผู้สูงอายุ ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	76
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรม ของผู้สูงอายุ กลุ่มทดลอง ระหว่าง ก่อนและหลัง มีส่วนร่วมในกลุ่มช่วยเหลือ ตนเอง.....	77
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรม ของผู้สูงอายุ กลุ่มควบคุม ระหว่าง ก่อนและหลังการทดลอง.....	78
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองและการปฏิบัติกิจกรรม ของผู้สูงอายุ หลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม.....	79
10	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมของ ผู้สูงอายุ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ และรวมทุกข้อ.....	80
11	ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำแนกเป็นรายข้อ และรวมทุกข้อ.....	121

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 แสดงปัญหาของผู้สูงอายุ.....	3
2 กระบวนการเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	22
3 บันไดไปสู่พฤติกรรมกล้าแสดงออก.....	27
4 กระบวนการเห็นคุณค่าในตัวเอง.....	29

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย